

Транскрипція

Є.С. Рачков інтерв'ю з Н.О. Ластовець

Дата запису: 14.07.2022

Довжина запису: 41:32

Мова: українська

Р = Рачков Євген Сергійович; Л = Ластовець Наталія Олександрівна

[00:00] Р: Доброго дня! Ми продовжуємо цикл відеорозмов в межах проєкту «МІСТО І ВІЙНА», що реалізовується за підтримки Канадського інституту українських студій Альбертського університету. Я, координатор проєкту, Євген Рачков, радий вітати сьогодні свою співрозмовницю – історикиню, кандидатку історичних наук, викладачку Харківського національного університету радіоелектроніки, активну учасницю проєкту «Вікімедіа Україна» – Наталію Ластовець. А, Наталія, вітаю Тебе і дякую, що знайшла час для нашої розмови!

[00:29] Л: Вітаю, Євгене! Мені дуже приємно, що, по-перше, що мене запросили на цю розмову, буду рада бути максимально Вам корисною.

[00:36] Р: Дуже дякую! Ну, власне, починаючи нашу розмову, хочу зазначити, що фактично з двадцять четвертого лютого, тобто, з початком широкомасштабної російського військового вторгнення в Україну триває активна інформаційна війна, яка загалом розпочинається ще з дві тисячі тринадцятого року, і навіть раніше. І важливим полем цієї інформаційної війни є популярна у всьому світі відкрите багатомовне електронна енциклопедія Вікіпедія, і, здається, що за останні кілька місяців у Вікіпедії з'явилося чимало цікавих статей, присвячених російсько-українській війни війні, а деякі статті зазнали суттєвих змін, чи навіть були видалені. Вочевидь зазначені процеси можна пояснити як цілком логічну реакцію українського суспільства, пов'язану

з переосмисленням національно-локальної історії, культури, зокрема культурної спадщини. Тому я сьогодні хотів більш детально поговорити з Тобою про ті зміни, які відбуваються в українській Вікіпедії протягом останнього часу. І, власне, моє перше питання, Ти доволі довго займаєшся насправді українською Вікіпедією, і скільки саме років, і чи можна вважати Тебе співзасновницею громадської організації «Вікімедіа Україна»?

[01:51] Л: Так, співзасновницею мене вважати не можна абсолютно точно. Співзасновників насправді троє: це Анатолій Гончарук, Андрій Бондаренко і Юрій Пероганич. Найбільш медійний із співзасновників саме пан Юрій, втім офіційно в усіх документах саме ці люди вказані як співзасновниками організації. Ще розпочнемо з того, що організація утворилася в далекому дві тисячі дев'ятому році. На той час я не просто не бачила цієї організації, не знала про її існування я скажу більше, я не знала про можливість редагування Вікіпедії як такої. Тому, назвати мене співзасновницею не можна. А ось щодо того, ну з якого часу я редакую Вікіпедію, насправді, перше моє редагування було ще в далекому дві тисячі тринадцятому році, я навіть чудово пам'ятаю дату, тому що це сталося незадовго після мого дня народження. Але як і в більшості вікіпедистів перші мої редагування вони не були успішними. Тому що, зазвичай, ми як, ми заходимо в Вікіпедію, дивимося: «А тут все просто!». Там насправді все просто, але є певні закономірності і певні особливості, які потрібно враховувати. Тому, після дві тисячі тринадцятого року у мене був великий, у мене була дуже велика перерва аж до дві тисячі сімнадцятого року. А після цього я почала активно долучатися не лише до редагування Вікіпедії, а й безпосередньо до проведення тренінгу, різноманітних тренінгів для найширшого кола майбутніх, або потенційних редакторів, або потенційних користувачів, тому що, багато хто насправді не розуміє, навіть як користуватися Вікіпедією. Ми заходимо на сайт, ми бачимо якісь, наприклад, ми щось шукаємо, але бачимо пошукову стрічку в гуглі і на цьому і ну хтось переходить на сторіночку і на цьому завершується пошук, хоча можливостей набагато більше, і в тому числі, я би навіть сказала, можливостей для науковців

набагато більше. Тому займаюся я уже так активно ініціативно з дві тисячі сімнадцятого року, а до організації «Вікімедіа Україна» я приєдналася в дві тисячі вісімнадцятому році після Вікі конференції в Києві, мені дуже сподобалося. Що таке конференція? Це коли вікіпедисти з усієї України збираються для того, щоби обговорити ідеї, обговорити плани, обговорити проекти. Звичайно, що Комітет формує програму конференції. В Києві тоді була конференція триденна. Це якраз дуже і дуже дуже мене порадувало, я познайомилася з великим колом людей, і потім подумала, що можна долучитися до організації. Станом на зараз я членкиня організації і я членкиня правління організації одночасно, і відповідальна за напрям підвищення участі, а саме за освітні програму і за сестринські проекти. Посада, як як розумієш, виборна, тим не менш, приємна, але дуже відповідальна, тому що, ти дуже багато комунікуєш не лише з волонтерами, і навіть не скільки з волонтерами, а безпосередньо з менеджерами і інколи щось просто знаєш і в деяких моментах виправляєш їхні роботи.

[05:04] Р: А на скільки великою зараз є ваша спільнота і взагалі, ким цей ким є ці люди? Тобто, це науковці, передовсім, або ж це громадські активісти, просто якісь зацікавлені люди в тому, щоб наповнювати і збільшувати кількість статей в Вікіпедії ? І ти згадала про проєкт, то можна я одразу спитаю, якими актуальними проєктами ти зараз займаєшся?

[05:25] Л: Ой, зараз найактуальніший проєкт – це освітня програма, ми про...ми плануємо в цьому році запуснути на Прометеусі курс для вчителів, для підвищення акредитації вчителів. Це називається «Вікіпедія в класі» курс. Він зараз перекладається, він був англійською мовою, ми вирішили адаптувати під наші реалії саме для українських вчителів. Щодо спільноти. Спільнота дуже різноманітна і якщо брати, краще розділяти спільноту Вікімедії і спільноту Вікіпедії. Це трошечки різні речі. В громадській організації «Вікімедіа Україна» станом на зараз сімдесят людей з абсолютно різними інтересами, в плані якихось зацікавлень – це може бути музика, це може бути спорт, це може бути

інженерія, найширше коло зацікавлень. Щодо професій, це також це і програмісти, і викладачі, і бібліотекарі. Я не можу виділити якоїсь, і науковці також, я не можу виділити якоїсь окремої групи, яка домінує. Це дуже різні люди, і це мені подобається в «Вікімедія Україна», що ти маєш можливість спілкуватися з людьми, які об'єднані спільною метою, але ти не обмежуєшся певним колом людей.

[06:48] Р: Ти знаєш, я, готуючись до нашої розмови, зайшов на сторінку Вікіпедії, присвяченій «Вікімедія Україна», прочитав, що ваша громадська організація, ну буквально цитата така: «пропагує створенню і поширенню вільних знань». А, розкажи, будь ласка, детальніше про цей механізм, як це відбувається, і зрештою, ну, наскільки наскільки велика велике коло, які спільноти, власне, зачіпає ваша організація? Тобто, ви так прослідковуєте це певним чином, фіксуєте?

[07:16] Л: Так, звичайно, звичайно прослідковуємо. У нас є метрики, у нас є грантова угода, яку кожен рік ми кожен рік ми подаємось на нову грантову угоду, тому що, наша організація вона не прибуткова абсолютно ми. І тут є насправді свої нюанси в неприбуткових громадських організаціях. Це за рахунок чого пропагуються вільні знання. Насправді, поширення вільних знань і вільний доступ до вільних знань це це як одна з парафразувань цитати Джиммі Вейлза – засновника Вікіпедії. І ідея в тому, кожна людина в кожному куточку світу може зайти в Інтернет, щоби а аби, щоби він був там доступний головне, і отримати ті знання, які вона хоче. Це основна ідея. «Вікімедія Україна» цю ідею намагається максимально розкрити, максимально поширити за рахунок чого? У нас є різноманітні конкурси, є тематичні компанії, є фотоконкурси. До речі, фотоконкурси особливо «Вікі любить пам'ятки» напевно в межах цього проєкту буде найцікавіше про це дізнатися. Чому? Тому, що «Вікі любить пам'ятки» – це фотоконкурс, який орієнтований саме на фільмування пам'яток ну не тільки звичайно не тільки України, це українська частина фільмування на українських пам'ятниках орієнтована, а і загалом. Проводиться конкурс

міжнародний «Вікі любить пам'ятки», тому це буде цікаво, цікаво буде напевно дослідити в межах еволюції самих пам'яток. Тому що, справді, можна простежити деякі фото подаються, фото пам'яток можуть подаватися і з року в рік, але за них нараховується там своєрідна система балів за них нараховуються інші бали, різні бали. Але вони зберігаються не в Вікіпедії, вони частково вони в Вікіпедії є, там є посилання на Вікісховища, це інший ресурс, це називається сестринський проєкт, де зберігається ця фото база. Плюс під цей конкурс часто проводяться тематичні кампанії для того, щоби покращити статті, які присвячені пам'яткам історії, пам'яткам культури, які висві, які освітлюються. Що ще є? Є дуже хороша ініціатива, яка пов'язана зі співпрацею, називається БоГеМА. Це бібліотеки, галереї і музеї. Найактивніша співпраця станом на сьогоднішній день це з бібліотеками, але після двадцять четвертого лютого, на жаль, ситуація трошки змінилася, враховуючи те, що частина бібліотек переїхала, перекваліфікувалася, тому зараз ця співпраця вона є і, але трошечки в замороженому форматі знаходиться. З галереями ситуація трошечки інша. У нас в Вікісховищі є приклади успішної роботи з галереями, і також з музеями. Щодо музейної кампанії, може бути цікавою кампанія, пов'язана безпосередньо в Вікіданях. Це ще один сестринський проєкт, буквально в травні проводилася ця кампанія з наповнення Вікіданях. Якщо буде цікаво, я потім розкажу відмінність між Вікісховищем, Вікіпедією і Вікіданями, тому що, це зовсім різні речі. Тим не менше, цей напрям є. Окрім цього є Мікрогранти, або ж Вікігранти і Вікіекспедиції. Що таке Вікігранти? Можна подати заявку, наприклад, Вас цікавить якась книжка, людину цікавить якась книжка, і ну дуже хочеться її отримати, можна подати заявку в Комітет з Мікрогрантів, цю заявку розглядає. Єдиною умовою отримання коштів на цю книжку або купівлю цієї книжки і відправки до отримувача, по суті є написання статті, або доповнення певної кількості статей Вікіпедії, щоб був якийсь осмислений результат цієї роботи. І є Вікіекспедиції – дуже цікава ініціатива, яка пов'язана з тим, що даються кошти на проїзд, проживання і там перебування в певній місцевості. Є фотозвіт, є звичайний звіт подається, і фото

повинні завантажені бути на Вікісховище. Є такий варіант. Окрім цього проводяться різноманітні конференції, міжнародні в тому числі, у дві тисячі вісімнадцятого року у нас була міжнародна конференція Вікіманія проходила, коли вікіпедисти з усього світу приїздили в Україну, а саме у Львів, це якраз координувала організація «Вікімедіа». І у нас проводиться щорічні конференції з, просто щорічні вікімедійні конференції. Вони були і в форматі онлайн, і в форматі офлайн. І от якраз минулого року ми зробили змішаний формат, він трошечки складніший в межах організації, але також цікавий, досить цікаво виглядає. Це навскидку, що я можу згадати. Окрім того є різноманітні не просто тематичні кампанії, а є тематичні тижні, частину з них підтримує «Вікімедіа», частину з них може бути ініціативою, насправді може бути ініціатива від будь-якого вікіпедиста, він може попросити, що от я хочу, щоби для учасників цього тематичного тижня найбільш активних були призи, і він може подати нам заявку, потім написати звіт і благополучно отримати призи. Але, на жаль, зараз ситуація така, що ми не розсилаємо сувенірів, і ми не розсилаємо призи. Якщо, тому що з логістикою є певні проблеми, на жаль, але, сподіваюся, що ця ситуація скоро покращиться, і ми нарешті зможемо зробити, тому що деякі сувеніри вони уже чекають іще з лютого місяця.

[13:18] Р: От скажи, будь ласка, ну все ж таки, на основі тоді статистики Вікіпедії, чи можна сказати, що після двадцять четвертого лютого спостерігається, дійсно, посилення інтересу користувачів до статей, присвячених історії, культури різноманітних міст України, особливо, скажімо, тих, які зазнали руйнувань, які зазнали обстрілів? І чи можна взагалі говорити про якісь речі, які ми так умовно називаємо часто поворотом, культурним поворотом, або там іншим поворотом у розумінні і ставленні до культурної спадщини України вот аналізуючи ресурси Вікіпедії?

[13:59] Л: Да, якщо аналізувати саме ресурс Вікіпедії, і якщо брати основу, за основу статистику. Що ми можемо подивитися? Насправді, подивитися статистику Вікіпедії набагато простіше, ніж нам здається. Є красив..якщо

заходити з комп'ютера, в лівій частині екрану є красивий розділ «Інструменти». В цьому розділі є кнопка називається або статистика переглядів, або кількість переглядів. Ну, натискаючи на неї можна побачити статистику переглядів кожної статті у Вікіпедії як української як українськомовного розділу, так і англійського мовного розділу, це не питання. Я, коли готувалася до інтерв'ю, і подивилася статистику річну, звичайно, вона була за двадцять перший рік, і щодо культурного повороту, я б сказала, що він стався раніше, насправді багато що змінилося саме з початком пандемії, і шалено виросла кількість людей ті, які зацікавилися Вікіпедією, в тому числі і редагуванням Вікіпедії саме з початком пандемії. І зацікавилися не лише там, як у нас певний певне викривлення, ми всі думаємо, що от зараз в російській Вікіпедії краще, в англійській Вікіпедії краще, тим не менш, статистика відвідувань української Вікіпедії в часи пандемії уже почала зростати і наздоганяти саме якщо брати території України, статистика відвідувань російської Вікіпедії, знову ж таки, оце не зовсім мої данні, не зовсім дані сайту, це дані, які використовували мої колеги. Щодо, наприклад, біля кожної статті є статистика і от на п'ятому місці станом на дванадцять ноль сьоме, тобто на позавчора була стаття про Тараса Шевченка, на десятому – про Лесю Українку, і на вісімнадцятому – про Івана Франка. Це вже про щось каже. Якщо брати більш такий глибокий аналіз, такий місячний аналіз, то, щодо воєнних подій є декілька таких статей: російсько-українське вторгнення воно лідирує, це перше місце, і це перше місце, якщо я не помиляюсь, за декілька місяців. Потім іде перехід церковних громад в ПЦУ – це третє місце, мене також це дуже дуже здивувало. Збройні Сили України на п'ятнадцятому місці, і російсько-українська війна з чотирнадцятого року, тому що, це різні статті, іде на тридцять першому місці. Щодо культури. Також інтерес він посилюється. Українська мова на двадцять сьомому місці, «Ой у лузі червона калина» – досить нашумівша пісня, яка в попередніх місяцях там була в ТОП-десять – вона перемістилася на тридцять четверте місце. Але, що мене особисто як історика дуже здивувало, на двадця...вісімдесят п'ятому місці у нас стаття про Українську повстанську армію, а на вісімдесят сьомому місці –

це стаття про Українську Народну Республіку. І, на хвилиночку, в ТОП-сто статей Вікіпедії, які показано в цій статистиці, ми можемо побачити тільки статті з переглядом, яких було менше двадцяти трьох тисяч на місяць. Це не просто немало, це, я би сказала, дуже багато в певних моментах. Але це ТОП, це такі статті якраз вісімдесят п'яте – вісімдесят сьоме місце. Це та стаття, яка займає перше місце, близько двохсот п'ятдесяти тисяч переглядів. Це також пока...це також є певним показником. Чи була, чи були раніше зацікавлення до української культури і не тільки, не лише до української культури ? Так, звичайно воно було. Наприклад, стаття про Тараса Шевченка, стаття про Лесю Українку вони стандартно уже декілька років, вони не виходять з ТОП-двадцять сторінок української Вікіпедії. Тому, тут казати про якийсь такий відчутний принаймні поки що на основі такого поверхового аналізу культурний поворот я не можу. Він якби відбувся, але він відбувся раніше і радше за ця ситуація викристалізувала ставлення до культури.

[18:24] Р: А щодо культурної спадщини. От я подивився одинадцятого березня у Вікіпедії було створено англійську статтю, присвячену культурній спадщині в Україні в умовах війни, а дванадцятого березня перекладено цю статтю українською мовою. І чи користується ця стаття, перша стаття англійська і друга українська, чи користуються вони попитом і чи можна казати, що цей попит зростає, чи навпаки ?

[18:48] Л: Я би сказала... Щодо української статті, я скажу те, що попит поступово знижується, спадає, але не менше там тридцяти переглядів. Тридцять два, до сорока, до п'ятдесяти навіть до п'ятдесяти переглядів вони тримаються. Так я розумію, що...

[19:04] Р: Ну це на день? Це на день, так?

[19:06] Л: А, це на день, або на тиждень. Отам в мене наскільки скільки статистика йде, принаймні я ще це перевірю ще раз, тому що, я дивилася саме дванадцятим числом – в ну в межах тридцяти переглядів. Я не можу сказати,

що це багато, але я не можу сказати, що це мало. Просто деякі статті от у нас як люблять переглядати от це треба, вона на слуху, вона цікава, зараз напевно буде сплеск переглядів, статей про Вінницю і можливо про історію Вінниці, на жаль, на превеликий жаль, тим не менш, там Кременчук, залежно від того де відбуваються які події. Наприклад, в ТОПі-сто мінімум три місяці стабільно тримається Зеленський Президент, Олексій Арестович. І останні два місяці тримається ще пан Залужний. І можна сказати...

[20:04] Р: А щодо міста, Харків, наприклад, Одеса..?

[20:06] Л: Є.

[20:08] Р: Запоріжжя ?

[20:09] Л: Є, але будемо реалістами. Дивляться зазвичай статті про місто, тому що, інколи є статті якщо стаття велика, якщо стаття велика, якщо стаття об'ємна, то часто її розділяють от окремо історія, окремо культура, це окремі статті, їх можна зробити, якщо інформації достатньо, то можна зробити окремі статті. Але, зазвичай, дивляться саме на міста. Міста, так. Вони є, вони стандартно в ТОПі. Ще стандартно в ТОПі зброя, на жаль, також це це констатація факту.

[20:47] Р: Ну, статті Вікіпедії загалом так містить дуже багато інформації про історію, культуру міст і особливо тих міст, дійсно, які зазнали руйнувань внаслідок російських обстрілів. От як Ти вважаєш, чи може Вікіпедія на певному етапі стати такою важливою веб платформою, де буде зібрана інформація про те як було, і як воно стало? Тобто, інформація про ці руйнування, про стратегії можливо збереження, адаптації, переформатування культурного простору України? Чи може це статися, або чи це відбувається зараз можливо ?

[21:21] Л: Я думаю, що це відбувається зараз і це відбувається поступово ще з дев'ятнадцятого року. Є дуже цікавий проєкт, напевно ти його не знаходив, він не настільки відомий, настільки поширений називається «Культурна спадщина

України». Це, по суті, це сторінка, це іде як тематичний тиждень, який проводиться також в тому в межах «Вікі любить пам'ятки» і основний фокус його створення сторінок про будівлі, які знаходяться ну от в стані скажем так не не дуже хорошому...

[22:01] Р: Задовільний, так, незадовільний стан.

[22:02] Л: ...або задовільний стан, або вони уже були знищені. І ця ініціатива вона іде ще з дві тисячі дев'ятнадцятого року, що мене дуже і дуже радує. Тому можна побачити, це можна побачити і в плані майданчика залежно від того, чи набереться нормальна кількість адекватних досліджень. Це я зараз кажу про переформатування, саме переформатування і відновлення. В чому основний принцип Вікіпедії? Вікіпедія – це енциклопедія. Я розумію, що дуже хочеться вказати там про свої дослідження, про якісь інновації, які є. Але будемо чесні і відверті в енциклопедіях навіть ну в енциклопедії «Історія України», або в ЕСУ, ми не можемо казати про свої дослідження якщо вони там не були підтвержені іншими дослідниками. Такий же принцип і в Вікіпедії. Тому набереться достатня кількість вторинних авторитетних джерел, про це буде стаття написана, і її можна буде додати до статусу доброї і вибраної. Тобто, там буде кількість інформації, я би сказала, на рівні з кандидатською дисертацією, якщо це вибрана стаття.

[23:12] Р: Так, я розумію. Ну от на сторінці «Вікімедіа Україна» серед наших видань, тобто, видань «Вікімедіа Україна», зокрема міститься обкладинка журналу «Пам'ятки України: історія та культура», і це доволі поважний, поважний журнал, поважне видання. От розкажи, будь ласка, детальніше про форми і напрями вашої співпраці з цим журналом, з редколегією, або можливо дослідниками, які працюють в межах цього журналу.

[23:37] Л: Так, був зроблений спільний тематичний випуск з фотографіями саме з конкурсу «Вікі любить пам'ятки». Випуск був успішний, але там були певні нюанси, скажем так. Тому що, отримання авторських прав – це був досить

довгий процес, який що там іде, і вичитування безпосередньо статей, і щоби правильно був опис фотографій. Тому випуск був, був договір, але, на жаль, більш детально я особисто розповісти не можу, тому що, я прийшла пізніше. Я спитала у своїх колег, і ну це та інформація, з якою вони зі мною поділилися.

[24:14] Р: А скажи, будь ласка, а щодо співпраці з певними державними установами, які займаються, опікуються культурною спадщиною, чи є така співпраця? Тобто, можливо хтось звертається до вас з певних там, не знаю, міської адміністрації, обласної адміністрації з проханням надати можливо ті ж фотографії, або певну якусь інформацію. Чи є, чи є подібні формати співпраці ?

[24:35] Л: Якщо надати фото, ні, такого формату немає. Насправді будь-яка держустанова може зайти в Вікісховища, знайти відповідну категорію і взяти звідти будь-яких фото, яке їй подобається. Єдине, про що ми просимо, що ми стараємося відстежити, щоб була нормальна атрибуція фото. Щоб вказували ліцензію і вказували автора, тому що це дуже важливо. Наші державні установи, на жаль, люблять брати фото, ну не завжди люблять вказувати чиє воно, і коли воно було зроблене, і звідки воно було взято. Щодо співпраці. У нас була гарна співпраця з Міністерством закордонних справ в межах місячної культурної дипломатії. Чому я згадую? Тому що якраз саме там був фокус на культуру, і не лише на написання статей в українській Вікіпедії, а й на написання статей про Україну в інших розділах Вікіпедії. Була кампанія цікава з правильною транскрипції, з правильного написання назв Києва, також проведена спільно з Міністерством закордонних справ. Врешті-решт, у нас чудова була місцева локальна ініціатива. Не зовсім локальна, але тим не менш, називається «ВікіХарківщина», вона проходила в дві тисячі вісімнадцятому, дев'ятнадцятому, двадцятому році. Це був конкурс для бібліотекарів, які наповнювали, ідея цього конкурсу була в тому, щоби вони висвітлювали не лише там фотоматеріалами, а й писали статті про там значимих і важливих людей, значимі і важливі події і безпосередньо в тому числі і будівлі. Саме фокус був більше на культурну спадщину, тому що бібліотека – це просто

надзвичайне джерело з якого можна черпати інформацію, якою дуже часто там, що є в друкованій книжці, цього може не бути в Інтернеті, особливо, якщо це, наприклад, краєзнавча розвідка, і це, мені здається, що це одна з найкращих ініціатив. Є ще окремо ініціатива «Культурна спадщина». Цей конкурс проводився двічі, це також конкурс з написання статей: дві тисячі сімнадцятий рік і ось в дві тисячі двадцять першому ми там також його проводили. Чому я про нього згадую? Тому що ми проводили його спільно сам конкурс.

[26:54] Р: Так, це дійсно цікаво і, здається, ну, така багатоаспектна ваша співпраця з різними установами і закладами. Але, все ж таки, повертаючись до теми інформаційних воєн, власне, я знову ж таки побачив те, що відображено в Вікіпедії – це проєкт «Спротив російському вторгненню в Україну», яка розпочала організація «Вікімедіа Україна» в березні двадцять другого року і метою цього проєкту якраз стало недопущення використання Вікіпедії російською стороною в інформаційній війні. От, на Твою думку, чи можна казати про певне протистояння між російськомовними та українськомовними користувачами Вікіпедії, чого саме вдалося досягти в межах от цього проєкту?

[27:39] Л: Так, щодо протистояння, скажу з власного досвіду, з власних спостережень, у нас є частина вікіпедистів, які і в експедиції, які дописують і до російської Вікіпедії, і до української Вікіпедії. Це об'єктивна реальність, і я би навіть сказала, що це дуже корисно в тому числі і для нас, тому що в російській Вікіпедії є стаття про російсько-українську війну, вона захищена нормально, вона не відображає позиції уряду наскільки це взагалі можливо в цих реаліях. І навіть були прецеденти, коли на рівні президента заборонялися певні статті Вікіпедії якраз після двадцять четвертого, в російській Вікіпедії, після двадцять четвертого числа. В українській Вікіпедії кампанія направлена, по-перше, так на захист, у нас з'явилося більше адміністраторів, які можуть швидше реагувати на такі своєрідні редагування. Вони бувають дуже різні, інколи спецслужби благополучно працюють в українській Вікіпедії, дава...давай чесно, це поле ніхто не відміняв боротьби в тому числі. Ще ця кампанія вона

спрямована на те, щоби писати оперативно писати статті про події, які відбуваються, на основуючись на авторитетних джерелах. І це дуже допомогло, особливо там з висвітленням. Щодо фото, в межах також цієї кампанії добиралися фото з різноманітних органів державної влади, які на вільній ліцензії, більше використовувати ми не можемо, ми не маємо права їх завантажувати на Вікісховище, і навіть якщо ми спробуємо на добропорядному використанні їх завантажити, це окрема тема, там є свої тонкощі, тому навіть зверталися до певних соцмереж наших наших міністерств для того, щоби вони поставили можливість брати звідти фото, тому що у нас зараз, якщо вже зовсім чесно, телеграм-канали дуже активно розвиваються, в тому числі Генштаб ЗСУ активно дописує щоденно, щоденне зведення того, що відбувається, плюс бувають фото, які нам необхідні для освітлювання статей, тому ця робота також проводиться. Щодо залучення користувачів. В цих умовах, скажем так, залишилися найстійкіші. Я буду казати чесно, я більше займаюся такою адміністративною складовою роботи, тому що, я членкиня правління, і коли ти займаєшся організацією не завжди вистачає часу на якісь свої зацікавлення, тому у нас таке з історією України, я дивлюсь і плачу, дивлюсь і плачу кожного разу. Не на всі звичайно, але на частину так точно.

[30:35] Р: А, скажи, а є такі можливо приклади, коли користувачі намагаються радикально змінити, або взагалі видалити сторінки, пов'язані, скажімо, з історією, культурою там росії, радянського союзу? І, що саме пропонують от, скажімо, вікіпедисти, наприклад, щось переформатувати, або трансформувати щось, або взагалі можливо ну позбутися. Ти казала про ті сторінки, які пропонують, скажімо, видалити. А як реагує ваша спільнота на ці пропозиції, скажімо?

[31:04] Л: А, насправді, на ці пропозиції реагують дуже по-різному. І тут вічне протистояння між «видалянцями» та «інклюдіанцями». Є такі дві категорії вікіпедистів. «Інклюдіанці» вони за те, щоб в Вікіпедії було абсолютно все про все, незважаючи на критерії значущості, а «видалянці» про те, що має бути

основне, і ми ідемо суто за критеріями. Щодо безпосередньо радянського минулого, переосмислення радянського минулого. Розпочну в мене є дуже хороший, і дуже цікавий приклад зі статтею про Велику Вітчизняну війну. Так, у Вікіпедії, досі в українській Вікіпедії існує стаття про Велику Вітчизняну війну, але ця стаття переформатована в статтю як термін, не як явище, як це було раніше, а саме термін «Велика Вітчизняна війна». І ми можемо дуже багато цікавого для себе дізнатися, зайшовши на сторінку «Обговорення» цієї статті. Там дискусії, починаючи ще з дві тисячі дев'ятого року, на хвилиночку, але вони активізувалися після чотирнадцятого року. Тому, в плані радянської спадщини, оскільки Вікіпедія – це енциклопедія, більшість статей вони радикально, ну, якщо вони у нас нормально написані, адекватно написані, їх можна виправити, їх можна доповнити, але їх не можна видалити, тому що це енциклопедія. І минуле радянське, і минуле не радянське, воно залишається нашим минулим, воно у нас було. В плані якогось переосмислення, оскільки це енциклопедія, можна уточнити, можна оновити дані, і певні дані уточнюються і оновлюються. Щодо статей, які ставлять на вилучення. Зазвичай на вилучення ставлять статті, які не відповідають критеріям значимості. Наприклад, захотіли якогось дуже місцевого нішевого умовно краєзнавця, там містечка, там на сто чи двісті чоловік, і в нього публікацій ну буквально одна. Його захотіли, щоб він був присутній в Вікіпедії, хтось написав про нього статтю. Чи можна інформацію про цього краєзнавця вміщувати в Вікіпедію? Так, можна, але в розділ, який пов'язаний безпосередньо з цим містечком, тому що так про нього інформації справді недостатньо, і він не проходить ці критерії значення, значимості, на жаль. Таке буває. Отакі статті в переважній більшості ставлять на вилучення. Або, наприклад, громадська організація, яка не пробула і року і хочеть, і дуже хочуть, комусь дуже хочеться, щоб була сторінка в Вікіпедії, тому що, ой, як це ж солідно. І вони або самостійно, або, наприклад, когось попросити, або можуть когось найняти, останнє я не розумію цього підходу, тим не менше, також є щоби ми створили сторінку в Вікіпедії. Тому от бувають такі різні ситуації. І тому в плані радянського минулого, в плані

переосмислення радянського минулого, цей процес був, і він був уже давно. Зараз радше йде до довичитка і доповнення цих статей. Якщо стаття написана нормально, а зазвичай вони написані нормально, ну якось критичних зауважень до неї бути не може.

[34:25] Р: А яким чином кількісно і якісно співвідносяться статті української Вікіпедії, що присвячені історії та культури українців і інших національних груп, які мешкають на території України? Я маю на увазі тих же євреїв, татар, не знаю, росіян, білорусів, будь-кого. Тобто, в даному випадку, чи змінилося це співвідношення з початком війни? Тому що ну от те, що я спостерігаю, скажімо, на прикладі міста Харкова, велика кількість представників різних етнічних груп намагаються зараз активно допомагати Україні у боротьбі проти російського агресора, і от, зокрема я слідкую за, один з моїх однокласників, який також займається активно в «Союзі вірмен України», він також активно пропагує цю цю лінію. А чи в Вікіпедії ми можемо спостерігати цей певний зсув, чи навпаки все доволі стабільно і певний паритет, чи маємо цей паритет, чи ні?

[35:22] Л: Я не можу сказати, що маємо цей паритет, якщо чесно, тому що статей про Україну і українство їх багато, але у нас проводиться такий цікавий, чудовий конкурс як «Європейська весна». І в, здається, в двадцятому році, в дві тисячі двадцятому році кількість статей, які, яка була створена в межах цього конкурсу, дорівнювала чотирьом тисячам. В межах одного конкурсу за три місяці чотири тисячі статей! Я була в журі, я пам'ятаю цю прекрасну перевірку. Коли ти в журі, ти розумієш багато чого різного і цікавого. Так от, чому саме я згадала про «Європейську весну»? Тому що цей конкурс він розрахований не на статті про Україну і українство, він розрахований на статті про історію, культуру, політику, спорт країн європейських країн. Окрім того, проводяться місячники, окрім того, проводяться тематичні тижні і вони потихеньку вирівнюють ситуацію, звичайно про Україну і українство статей більше, тим не менш, потихеньку, потихеньку це все покращується. Буквально перед війною

ми проводили тиж..тематичний тиждень, присвячений караїмам. Так, там було не надзвичайно багато статей, але це краще, ніж нічого. Наприклад, я не знаю, чи тобі доводилося стикатися з тим, що у нас існує кримськотатарська Вікіпедія. Окрема кримськотатарська Вікіпедія, яка потихеньку наповнюється і нещодавно була чергова черговий раунд з її наповнення...

[37:00] Р: А...

[37:01] Л: ...і перекладу основних статей.

[37:03] Р: А скільки там статей зараз?

[37:04] Л: Ой...я не скажу, напевно тисяч тридцять, може більше. Може більше, але оскільки в Україні, я чесно, я не пам'ятаю. Я, я, тільки в межах ми робили підбірку найнеобхідніших статей і ставили десять тисяч, це здається в половину було зроблено, вона до того наповнювалася, ну я думаю, що може до п'ятидесяти, може ще більше. Не буду брехати, насправді не знаю, може спробую, спробую подивитися, зараз зауглити.

[37:38] Р: Все дуже цікаво, дійсно, тобто основний принцип Вікіпедії – багатомовність, так, і Вікіпедія дозволяє забезпечити насправді представництво різних, різних і мовних груп, і етнічних груп. І в цьому плані українська Вікіпедія, дійсно, вона є таким потужним ресурсом для тих, хто цікавиться українською культурою, і ті, хто знають, цікавляться, або вивчають українську мову. А, Наталія, я хотів спитати поки Ти шукаєш цю інформацію, я хотів у тебе...

[38:07] Л: Уже знайшла.

[38:08] Р: А, уже знайшла, ну, будь ласка.

[38:09] Л: Двадцять тисяч. Дев'ятнадцять з копій.., дев'ятнадцять тисяч чотириста дев'ятнадцять статей.

[38:16] Р: Ну це не мало насправді, так, тобто, коли ми кажемо про...

[38:20] Л: Так.

[38:21] Р: ...певний розвиток проєкту, це насправді не мало. А от на Твою думку, зараз багато говорять про стратегії, тактики, форми, напрямки повоєнного відновлення, повоєнної відбудови України, українських міст, і зокрема культурної спадщини, що є в Україні, от наскільки корисною і важливою в цьому процесі ти вбачаєш Вікіпедію? Тобто, насправді, чи, чи дійсно Вікіпедія тут відіграє свою потужну роль, на Твою думку?

[38:51] Л: Я думаю, що чисто будуть проводитися відновлення принаймні можуть, якщо захочуть подивитися і зайти в Вікісховище і подивитися те, як виглядала певна будівля до того, як її зруйнували. До речі, є цікавий приклад з хімічним корпусом, щоправда, це не воєнний приклад, скажу. Це приклад, який був раніше. З хімічним корпусом Української інженерно-педагогічної академії, я думаю, ти пам'ятаєш цю ситуацію, коли він горів і потім в межах Фейсбуку проводився пошук фото до того, як горів цей корпус. Як не дивно, таких фото виявилось не так вже й багато. Маємо те, що маємо. Тим не менш, фото були знайдені і вони зараз є в статті про хімічний корпус, і мене це дуже радує. І є фото як до пожежі, так і після пожежі, уже зафільмовано. Таким чином, можна подивитися і інші фото, фото пам'яток, тим паче, фото пам'яток харківських, вони майже всі перефотографовані. Питання тільки в тому, наскільки вони показані безпосередньо в Вікіпедії, тому що буває так, що фотограф зробив світлину, він її на конкурсі представив або в кількісній номінації, або в якісній номінації, але в статтю в Вікіпедії він її не переніс. Таке буває, і тому проводяться, власне, і інші активності, пов'язані з тим, щоби освітлити безпосередньо статті. До речі, зараз проводяться ну просто зараз відбувається місячник, який присвячений саме іншому конкурсу «Вікі любить землю», оскі..., який, на жаль, не може бути фізично не може бути проведений жодним чином, враховуючи воєнні дії, враховуючи те, що, наприклад, той же Голосіївський, ну Голосіївський парк він закритий зараз по факту. Тому проводиться кампанія з освітлення безпосередньо. Ідея в тому, що є перелік,

перелік статей, де майже немає світлин, або одна-дві світлини, і їх з Вікісховища можна подивитися, можна витягнути з категорії і додати в статтю.

[41:08] Р: А, Наталія, я дуже дякую Тобі за нашу розмову. Дійсно, було дуже цікаво та інформативно. Бажаю Тобі успіхів у твоїй роботі, бажаю успіхів вашій команді, зокрема, бажаю нових цікавих статей у Вікіпедії. А, на все добре і до до зустрічі в межах, в межах інших наших цікавих проєктів, розмов.

[41:30] Л: Щиро дякую! Навзаєм!